

- Mülkiyet mukaddes bir hak değildir. İnsanların mülk sahibi olması, toplumun geneli için faydalı olduğundan tesis edilmiştir. Bunu tartışmak genelde fayda getirmez ama bazen de getirebilir.
- Mukaddes değil derken, faydasına bakmak gerekir. Yaşam hakkı gibi değildir.
- *Mülkiyetsiz* yapamazsın. İnsanlara bir şekilde sorumluluk verip, belli kaynakları tahsis etmek lazım. İnsan karınca gibi kendi kendine organize olan bir canlı değil. Mülkiyet de bu organizasyonun bir kavramı olarak var. *Sana şunları şunları tahsis ediyoruz, bunları satabilirsin, geliştirebilirsin, başkalarını bunun için kullanabilirsin.* Alışveriş de bu organizasyonun kavramlarından. İnsanlar organize olmak zorunda olduğu süreç mülkiyete benzer kavramlar olacaktır.
- Komünizmde bu mülkiyet dağıtımını devlet subjektif yapıyor. Liberal iktisat basit kurallar vazetmiş, onunla yapıyor. Liberal iktisadın *mülkiyet hakkı* kavramında *oyunun kuralları basit olsun* talebi var. Oyunun kuralları basit olursa ona göre çalışır, ona göre risk alırız.
- Sosyalist bir düzende bir sınav yapıp, *teoriyi* en iyi bilenlere en çok sorumluluğu verseniz yine Liberal iktisadinkine benzeyen bir eşitsizlik ortaya çıkar. *Teoriyi* bilmek genel ekonomiyi bilmeye, belli konulardaki üretimi bilmeye delil değil ama bu bile, sınavın hilesiz olduğunu kabul edersek, sosyalist ekonomilerin yapmaya çalıştığından daha iyi. *Oyunun kurallarının net olması* herkes için önemli bir kriter.
- Bütün ekonomik düzenler *oyunun kurallarını* netleştirmek ve skoru daha zayıflar lehine değiştirmek arasındaki mücadeleden doğuyor. *Oyunun kurallarını bir defa ortaya koyalım* dedikten sonra insanların *bu oyun bizim aleyhimize* diye arıza çıkarması doğal. Çünkü kimsenin ömrü *tüm oyunu* oynamaya yetmiyor ve kurallar da *ezeli ve ebedi kurallar* değil.
- O halde aslında *pratikte* olanı teoriye taşısak daha anlamlı bir şey yapmış oluruz. Bizim memleketin *zenginlerinin* en önemli kaynağı devlet. İşin özünde devletçi bir ekonomik sistemimiz var. Bütün piyasalarda devlet asıl belirleyici. Devletin belirleyici olması demek *politik görüşün* değişmesine göre, bugün zengin olan adamın malına yarın çökülebilmesi demek. *Mülkiyet garantisini* verilen bir ülkede yaşamıyoruz, bunu kabul edince kendini *teorik bir takım kriterlere uymamaktan* daha iyi hissediyorsun.
- Daha iyi, çünkü, evet, hayatımız belirsiz ama gözümüzün önündekini olduğu gibi gördüğümüz için bu riski azaltma imkanımız var. *Mülkiyet garantisine* güvenip hareket eden aktörlerin *işlerin kötü gitmesini* de ele alan planlar yapması iyi.
- Ayrıca bu memlekette işleyecek olan politik ve ekonomik sistemin ne olabileceğini de az çok görmüş oluyorsunuz. Gerçek sistemin aslında *devlet ve kapitalist çakıldakları* şeklinde tezahür ettiğini gördüğünde, hiyerarşinin en başındaki bürokrasinin burada kendine alternatif herhangi bir politik

gücün oluşmasına müsaade etmeyeceği söylenebilir. Bu da *göstermelik liberal ekonominin* her zaman devletten daha küçük olacağını söylüyor.

- Bu memlekette fabrika kurabilir, binlerce insan çalıştırabilirsiniz ancak bunun *sizin* olup olmayacağının bir garantisi yoktur. Eğer bürokrasi yeterince gözünün karartırsa, bütün bu şirketlere el koyabilir. Vergileri yükseltebilir, azaltabilir, asgari ücreti iki katına çıkarabilir veya bunun gibi normal şartlar altında öngörülebilir olması gereken pek çok adımı atabilir. Bu bürokrasinin *iyi* olmayışı gibi, aynı zamanda iktisadi bir sistemin olmayışından.